

REDACTIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Austro-Ungaria :
 un an 20 cor. pe 1/4
 10 cor.; pe 1/4 de an
 5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
 de Duminică pe an
 4 coroane.
 Pentru România și
 Trăinătate pe an :
 40 franci.

scrierile nu se napotolază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b.,
 de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Scrisorile nefrancate nu se
 primesc.

Prin muncă și răbdare...

(2) S'a făcut și se face mare mișcare în presa șovinistă în jurul problemei legitimității localităților, subordonată de guvernul sinistrului capod de panduri în retragere și rădăcină de ingrată moștenire actualului guvern, din incidentul rezolutivei pașii compatrioților noștri Sași contra abuzurilor șoviniste.

Am aprobat și am aplaudat în cea mai silințioasă de a demasca și a combate manoperele, prin care șovinismul se încearcă de a falsifica realitatea și firea lucrurilor din patria noastră; așa că și hotărârile luate de reprezentanțele orașelor Brașov, Sibiu, Bistrița și Sighișoara, în privința păstrării numirilor istorice ca numiri oficiale, ale acelor localități, și protestul lor contra impunerii de numiri străine, în locul numirilor proprii din străvechi, au găsit consentimentul nostru.

Nu numai sentimentul nostru aprobarea noastră, dar și sprințele conaționalilor noștri din numitele localități li s'a hărăzit compatrioților noștri Sași, căci silnicile șoviniste acceptate spre maghiarizare trebuie să rănească toate elementele amenințate de răsvrătitoarea tendință de răsturnare a naționalităților totul și a dreptului pretutindeni pecetea noastră.

Pașirea numitelor orașe săsești este deosebit de deamănă și bine chibzuită; a fost totodată un avertisment pentru șovinism, că nici cel mai blăjin și cel mai oportunistaș din Ardeal nu este dispus a pleca capul până la pământ în fața atacurilor febrile ale șovinismului.

Văzând atitudinea și energia ce desfășurată compatrioții noștri Sași în această ocaziune, și văzând tulburările ce aceasta a produs în cercurile șoviniste, neapărat că avem în fața noastră un frumos exemplu de luptă, de afirmarea existenței și aspirațiilor noastre.

Acest popor, disparent numeric față cu masa compactă a neamului românesc din întinderea domeniului Coroanei sf. Ștefan, a dat să se lupte, puternicilor zilei, că șovinismul nu are să se potrivească cu prețul unei... visate maghiarizări.

Și dacă elementul săsesc este în stare să dea șovinismului o astfel de lovitură, ar trebui, ca în doze repetate să li se dea ighemonilor noștri lecții de acest fel și din partea

celorlalte naționalități, o cazanie întregă să li se dea din partea Românilor.

Aci însă ne împiedecăm de un „non possumus“, care leagă mâinile tuturor acelorora, cari în timpuri istorice n'au fost „națiuni privilegiate“.

Trăit în robie, exploatat numai de stăpâni străini de neam, limbă și obiceiuri, Românul pe aceste odoare numai și-le-a păstrat și la munca pămintului s'a dat; căci în curgere de triste veacuri nici chemat, nici primit n'a fost de-a lua parte la viața municipală.

În viața modernă rolul precum-penitor îl duc orașele, îl duc banul sunător, îl duc industria și comerțul; — ear' pe acestea Românul le-a găsit deja în mâni străine, atunci când a fost și el recunoscut de cetățean, scos din robie. Capital Românul n'a adus din robie, căci din munca sa numai „stăpâni“ s'au îngrășat, și s'au întărit, pentru a domina prin puterea banului pe aceia, pe cari i-a scos legea din jugul medieval.

Industria, meseria și negoțul sunt astăzi cele mai puternice arme în serviciul progresului, ele îngrădesc banul, ele ridică palate mărețe, ele sunt plămâni, prin cari respiră orașele. Orașele grămădesc bogățiile, ear' depozitarii acestor bogății sunt stăpânii orașelor, sunt dătorii de ton, de direcție, sunt reprezentanții orașelor și intereselor lor.

Moștenind privilegiul și apoi situația, compatrioții noștri Sași au știut cu demnitate să se opună volnicilor șoviniste, tendințelor de maghiarizare, prin însuși glasul autorizat al reprezentanțelor orașenești.

Dar' unde avem noi, cele trei milioane de Români în această țeară, un oraș, în care municipalitatea să fie pe mâni românești?

În neputință de a nesocoti situația reală, ne este o datorie să ne îndrumăm spre schimbarea ei în favoarea noastră. Atențiunea noastră să fie neîncetat îndreptată spre creșterea și mărirea importanței noastre în viața municipală, cu deosebire în părțile, unde majoritatea populației este românească.

Acolo, unde etnicește noi Români suntem o forță covârșitoare, acolo trebuie să ajungem a domina și economic, — și atunci în mâinile noastre va fi soarta noastră.

Prin muncă și răbdare vom izbucni.

„Egyetértés“ se năpustește cu o furie sălbatică asupra d-lor Mezei și Iosif Pop, judecători la Curie, pentru că cu ocazia căsătoriei fiicei d-lui Mezei cu dl E. Pătaceanu a fost o nuntă românească, unde s'a cântat, dansat și petrecut românește.

Este „crimă“, e o „tradare“, când în mijlocul familiilor românești se petrece românește, — și toate balele pline de otrăvă și-le varsă șovinistul Kossuth-ist asupra „trădătorilor“!

Nici în vatra ta nu și-se eartă să fie stăpân?

E culmea nerușinării și a sălbăticietii!

Numărătoarea populației La ministerul de comerț din Budapesta se lucrează cu mare zel pentru pregătirea lucrărilor necesare, în vederea numărării populației din Ungaria, plănuită a se face la începutul anului viitor. De data aceasta se va face numărarea simultan în toată țara, pentru a se remedia defectuositatea statisticilor din anii precedenți. Serviciul central statistic s'a pus în legătură cu autoritățile comitatense, spre a se organiza serviciul pentru numărarea populației și pentru a se desemna personalul necesar destinat să implicească lucrările necesare, cari vor fi comunicate autorităților competente din toată țara.

Politică mercantilistă de pe catedră. Încă pe la începutul anului curent, societatea agrarilor unguri lua se unele măsuri pentru instituirea la universitate a unei catedre de politică agrară. Cu toate astea--se tânguie „Hazánk“ în numărul de Sâmbătă -- aceasta întârzie, în detrimentul intereselor agrare. După constatarea numitei foi, agrarii au fost preveniți acum de mercantiliști, cari își au un reprezentant și în persoana profesorului universitar Schwarz Gustáv, din Budapesta, care zilele trecute, la începutul prelegerilor sale de dreptul comercial și cambial, s'a simțit îndemnat, să vorbească studenților despre contrastul între agrarism și mercantilism, combatând pe cel dintâu ca o chestie neexistentă în Ungaria. Chestia agrarismului în Ungaria -- a zis profesorul mercantilist -- a fost împrumutată din Germania, unde ea există de mult, dar' în Ungaria n'are nici un înțeles și nici nu poate să ființeze.

„E ceva de tot caracteristic pentru stările de lucruri dela universitate“ -- observă „Hazánk“ -- „dacă profesorul Schwarz Gustáv, în fața usurilor de cereale descoperite de curând în Caraș-Severin și în alte comitate, are cutezanța să nege chiar și existența rēului și a despoierilor din partea u s u r a r i l o r. Dacă unii astfel exploatează catedră universităților, nu e oare un păcat în contra națiunii -- întreabă „Hazánk“ -- că încă tot întârzie instituirea catedrei de politică agrară? Față cu mercantiliștii noi trebuie să ne îngrijim, ca tinerimea să aibă privilegiul a cunoaște și ceealaltă parte a lucrului.“

Vicarul Mangra în Oradia.

(Raport special).

29 Sept.

Însoțit de amicil sef Dr. N. Oncu, directorul „Victoriei“, M. Veliciu, avocat, R. Ciorogariu, referent școlar, G. Sêrb, protopop al Belințului, P. Miulescu, protopop al Banat-Comloșului, G. Lazar, P. Truța, Aurel Petrovič, Dr. I. Suciu, Dr. Sever Ispravnic, advocații, parochul G. Lazar (Socodor) și publicistul Russu Șirianu, Prea Cuvioșia Sa părintele vicar Vasile Mangra a plecat Sâmbătă dimineață din Arad la Oradea, să-și ocupe definitiv poziția înaltă, la care l'a ridicat Sinodul eparchial din acest an.

Deși în Arad numai Vineri s'a știut despre plecarea aceasta, și deși nici un demers oficial nu s'a luat întru a-i prepara meritosul prelat vre-o primire, totuși în Oradia-mare o mulțime imensă l'a întâmpinat. Preoți, învățători și țerani fruntași din toate părțile Bihorului au grăbit la Oradia. Între mulțime am putut însemna numele d-lor V. Pap, protopop al Beiușului, I. Suciu, protopop onorar, Ocuriș, N. Diamandi, protopop onorar și profesor (Beiuș), Dr. Aurel Lazar, avocat în Oradia, Andreiu Horvat, paroch în Orade-Velențe, I. Ardelean, publicist, Dr. I. Buna, avocat în Oradia. Apoi d-ni:

Michail Iacob, învățător Sarand; Ioan Raclaviciu, învățător Rontău; David Costa, Popa Alexa, Topa-de-sus; Ștefan Vancea, Brateca; Ioan Todor, Parhida; Teodor Flutur, Veresăg și Dimitrie Albu; Mihail Drimba, Apatău; Florian Chivari, învățător; Ioan Fofu, preot Tărian; Alexandru Drimba, învăț. Tărian; Mochiu Vancea, preot Parhida; Alexandru Marcus, Parhida; Teodor Fărșu preot, Ioan Hodisăan episcop, Pavel Tărbu, Pavel Musca, Pavel Albuț, Ilie Hava, Teodor Bonta, Săcădat; Romul Popa, inv. Leș; Vasile Chirila, preot Tilecuș; George Sêrb, preot Leș; Vasile Teuca, F. Tóth; Petru Paul, Berechiu; Petru Murășan, Itiu; Aureliu Roșiu, preot, Michail Coș, episcop, Covașel; George Ociciu preot, Dimitrie Mangra jude, Traian Zembrea, inv., Surduc; Ioan Mangra, jude Sabolciu; Alexandru Marcus, inv. Parhida; Adrian Putic, inv. Bicaciu; Aron Bulzan, inv. Feketău; Ioan Tau, inv. Topa-sup.; Maxie Nom, episcop Vascău; Vasile Sala Vascău; Petru Dagău, Mező Peterd; Ștefan Jorcut, pr. Bicaciu; George Groza, inv. Ortiteag; Vasile Pap, preot Topa de sus; Teodor Simoc, preot Șumugiu; Vasile Lăpuștean, preot Itău; Moise Elcaes, învăț. Simiclușul-rom; Ioan Barna, Giriș; Ștefan Făt, preot Arăteu-rom.; Iosif Moldovan preot, George Groza, inv. Ortiteag; George Morarescu, preot Tinod; Dimitrie Popa, preot, Hidisul-de-sus; Maria Nicoară, Ioan Bocioc, Hidisul; Romul Mangra pr., George Papp jude, Ioan P. Papp, Daniil Firez, Demetriu Tiponut, Ioan B. Barna, George Botoș, Ghires, V. Bulzan, preot Feketeu; T. Papp preot, Petru Paul, inv. Berechiu; Vasile Leucuța, preot Olce; Teodor Vaida, preot Husasău; Teodor Pap, preot Ronteu; Nicolae Bogdan pr. și Ștefan Popovici, inv. M. Lazurri; Petru Cipou, inv. Lunșoara; Ștefan F. Todor, preot Tașad; Vasile Pap, protop., Ioan Pinter inv., Petru Ardelean, Beiuș; Teodor Papp, preot Lugașul-inf.; Ioan Onciu, preot Banlaca; Eutimiu Blaga, preot Tulea; George Blaga, preot O. Homorog; Demetriu Sine, inv., Ioan Costa, Ioan Tocai, Velențe; Ștefan Domocoș preot, Ștefan Vancea, episcop Brateca; George Pirte, pr. Peterd; Alexandru Popovici, preot Ucuriș; Ioan Teoran, preot Madaraș; Gavril Hașag, preot Sânmiclușul român etc. etc.

Când a intrat în gară trenul, și cel de pe peron au zărit pe Arădanii, urale en-

tusiaste au zguduit răzduhul. Ear după ce au descins din vagon, referentul consistorial și protopop onorar Ioan Groza atât în numele consistorului cât și a tuturor celor veniți spre întâmpinare, în calde cuvinte urează P. Cuviosiei Sale bun venit în mijlocul credincioșilor, cari cu dor și dragoste l'au așteptat.

P. C. Sa vicarul Mangra mulțumește cu grațitudine pentru primirea splendidă ce i-s'a făcut. „Trecutul meu—zice P. C. Sa — este un program. Am venit în mijlocul D.-Voastre, din încrederea prea iubitelui nostru Episcop (urale entusiaste) cu dorința și voința, ca și restul vieții mele să l'inchin muncii desinteresate pentru binele bisericii, a neamului și a patriei noastre. Caldura cu care mă primiți și numărul mare al D.-Voastră îmi este chemășie, că soții buni de muncă vor găsi între D.-Voastre. Din parte-mi promet solemn, că voi fi interpret credincios al gândurilor și simțirilor P. S. Sale, al cărui locopitor sunt; voi păzi cu sfințenie legile noastre bisericesti și voi veghea, ca ele să fie respectate de toți. Fac apel la simțirile bune ale tuturor factorilor din consistorul Or zier-mar, ca astfel în frăție și înțelegere să promovăm cât mai grabnic interesele noastre culturale“.

Lungi ovațiuni acoper cuvintele din urmă ale Magnificenței Sale.

Atât oaspeții dela Arad, cât și cei veniți la gară spre întâmpinare se urcă apoi în trăsură — peste 80 trăsură și mulți vin pe jos — și parcurgând orașul, ajung la consistor, unde veteranul fisc consistorial, Teodor Lazar, întâmpină pe vicar cu următoarea vorbire:

Magnifice d'le vicar!

Eu, ca veteranul oficiant al Ven. Consistor orădan, am plăcută ocaziune astăzi, când ai ajuns aici la Oradea mare, pentru a ocupa postul de vicar, a vă bineventa, aici, în curtea consistorială, unde cu bucurie zic:

Dumnezeu v'a adus, și bine ai venit întru ale tale, și ai tăi cu bucurie te primesc, cuprinde-ți lăcașul, care este destinat, pentru vicar, — și sub conducerea lucrurilor și afacerilor bisericesti-școlare ne îmbrățișează cu dragoste pe noi, membrii acestui Consistor, căci și noi am măsurat modestelor noastre puteri ne vom nisul a-ți fi întru ajutor la împlinirea lucrurilor și afacerilor, cari ai de a-le împlini ca vicar episcopesc și președintele acestui venerat consistor, — și pofindu-ți mulți fericiți ani cu sănătate și plini de fericire, mă bucur, că sub duratul și îndelungata mea funcțiune ca oficiant consistorial, în anul 55-lea al funcțiunii mele și în anul 83-le al etății mele. Vă pot ajuta ca pe al nouălea președinte consistorial. Să trăiești mulți ani spre înaintarea binelui biseric-școlar, și al națiunii noastre românești!

INIMA TRĂDĂTOARE.

De Edgar A. Poe.
(Continuare.)

De-odată auzi ceva ca un gemet lin. Cunoscut într'insul gemetul spaimii de moarte. Un gemet de durere sau grijă nu a fost. A fost acel sunet tâmpit, infundat pe jumătate, ce se smulge din adâncul unui suflet plin de spaimă. Eu cunosc foarte bine gemetele aceste îngrozitoare. Câte odată când prin miez de noapte totul era adâncit în somn greu, se ridicau asemenea gemete și din pieptul meu, cari prin spasmiile lor oribile măreau groaza, ce mă scoase din minte. Eu zic numai, că eu le cunoșteam foarte bine și știam ce poate simți bătrânul. Eu îl compătim-am, cu toate că înăuntrul meu eram satisfăcut. Eu știam că tot timpul, decând șgomotul acela disparent l'a făcut să se întoarcă în pat, l'a petrecut treaz. Tot mai mult cuprins de groază, s'ar fi ostenit, să se convingă despre temerea lui nebasată; dar nu i-a succedat. Inzadar își va fi zis el: „Nu e nimic; numai vntul cel-ce se prinsese în horn; ori poate vre-un șoarece, ce aluneca iute peste podele sau chircoțul încet al vre-unui

A fost o scenă înduioșătoare: veterarul luptător pe toate terencele vieții noastre publice stătea sus, pe pragul intrării în locuința vicarială, emoționat și cu o hă scaldată în lacrimi; jos, sub poartă și curtea întreagă era plină de lume și mulți lacrimau.

Vicarul răspunde și el emoționat: „De când m'am pomenit cu conștiința despre afacerile noastre culturale și politice, te am cunoscut, venerate d-le fisc consistorial, ca pe un bărbat bine meritat. Îmi este deci spre mare mângâiere și bucurie, că tocmai d ta, bărbatul plin de experiențe și devotat ca puțin alții, ești cel dintâiu, care îmi întinzi mâna când vin să mă supun sarcinilor grele ce am luat asupra-mi din încrederea bisericii noastre cuvântătoare. Îți mulțumesc pentru urările ce-mi aduci și la rândul meu rog pe Atotputernicul să-ți dăruiască viață lungă, să poți face și d'aci încolo aduce bisericii aceleași bune servicii, pe cari le-ai prestat în bogata d tale carieră ca funcționar distins al acestui consistor. Te rog, în același timp, să-mi fi sprigiu în munca ce toți împreună suntem chemați a o desăvîrși, după cum și eu cu iubire voi îmbrățișa pe toți cari la muncă bună și folositoare se vor apropia de mine.“

Căți au început, au intrat apoi în cele cinci camere, cari compun locuința vicarială unde protopopul T. Păcălă a făcut sfințirea apei.

S'a dat în urmă o gustare și am petrecut cu toții veseli până după orele 12, când ne-am dus la „Arborele verde“, unde a fost banchetul.

Despre acesta în numărul viitor.

Din România.

Meeting anti bulgar.

În Ploiești s'a ținut Duminecă un mare meeting de protestare contra agitațiilor bulgărești. Programul meetingului este următorul:

1) La orele 2 d. am. publicul, toate societățile și corporațiunile din oraș, precum și elevii școalelor secundare s'au adunat în curtea bisericii Sf. Ioan, unde s'a celebrat un requiem pentru Ștefan Mihăileanu. 2.) Adunarea, în frunte cu muzica a parcurse străzile principale până la vechiul liceu, unde a avut loc o întrunire. 3.) Dela vechiul liceu cortegiul a mers la statuia Libertății, unde s'au ținut discursuri; de acolo la liceul nou, unde s'a votat o moțiune.

Seara s'a dat o serbare patriotică literară în sala cea mare a teatrului „Cooperativa“, cu concert, disertațiuni și declamațiuni.

Serbara s'a terminat prin cântarea „Horei lui Mihăileanu“, de către corul liceului.

O nouă dovadă în contra lui Sarafoff.

Printre Bulgarii cari trebuiau să fie expulsați pe Sâmbăta trecută se afla în București și un bragagiu anume Nedelcoff din strada Lucaei. Aducându și aminte despre o scrisoare ce o primise acesta din Bulgaria, dl judecător I. Th. Florescu a chemat la parchet pe numitul Bulgar.

Dintr'utai aceasta a căutat să tăgăduiască primirea vre-unei scrisori, apoi a început să se încurce în vorbă spunând că a pierdut o.

La descinderea făcută însă de judecătorul de instrucție la locuința sus numitului Bulgar, scrisoarea cu pricina a fost găsită.

Ea e trimisă de un prieten al lui Nedelcoff un anume Ticleff, și e una din cele mai fidele și mai amănunțite exponeri a modului de a lucra al lui Sarafoff.

Din citirile acelei scrisori, șeful comitetului care intrupează aspirațiunile poporului bulgar răsare în ochii cititorului ca un nou Torquemada.

Această scrisoare e una din cele mai luminătoare dovezi și întăriri a plângerii des repetate de Români: Bulgarii din comitetul macedonean storc prin fel de fel de mijloace sume de bani de la Români pentru „împrumutul patriotic bulgar“.

Rusia și conflictul româno-bulgar.

Ziarul „Frankfurter Zeitung“ a publicat zilele acestea următoarea știre:

Ambasadorul Rusiei la Viena, contele Capnist, având săptămâna trecută o convorbire cu contele Goluchowski asupra conflictului româno-bulgar, însărcinat fiind de contele Laborsdorff, actualul cancelar rusec, a declarat ministrului de externe al monarhiei noastre, că Rusia și azi, ca până acum, stă pe temeiul pactului încheiat la 1897 între dînsa și Austro-Ungaria și că se opune ori-cărui conflict războinic ce s'ar ivi între statele din Balcani. Tot asemenea însărcinare li-s'a făcut și celorlalți ambasadori ai Rusiei, celor doi, dela București și Sofia, însă cu întregirea, că în privința aceasta Rusia procedea în deplin acord cu Austro-Ungaria și că nici Rusia, nici Austro-Ungaria nu vor permite schimbarea „statusquo“-ului în Peninsula-Balcanică.

Societate de grădinărie.

Comitetul de inițiativă al societății „Brazda“ a grădinarilor români, va ține o mare întrunire publică pentru constituirea Societății; sunt invitați în special agronomii, absolvenții școalelor de agricultură din

țară, și oii ce persoană, care va ajuta la constituirea acestei Societăți.

Comitetul de inițiativă al „Brazda“ trimis 500 invitațiuni personale pentru întrunirea de Dumineca viitoare.

În capul acestei întreprinderi stau persoane, a căror competență în materie o garanție indiscutabilă pentru realizarea adunarea va alege un comitet provizoriu imediat după aceasta va proceda la aplicarea statutelor, al căror proiect, redactat de oamii speciali, este gata.

Societatea „Brazda“ va fi organizată și se institue cu un capital de 5000 lei, împărțit în 8000 de acțiuni.

Succesul acestei întreprinderi este garantat.

Cestiunea israelită în România.

(Scrisoare adresată de savantul german W. Wundt din Lipsa, redactată în „Revista Române“ din București.)

Mult stimat domnule,

Întrebarea pe care mi-o adresati ține, după părerea mea, categoriei acțiunilor, la cari se poate răspunde prin argumente scose din rațiune și din știință sau prin principii de umanitate, este o întrebare social-politică, al cărui răspuns depinde de conștiințele și de părțile voastre, și fără cunoștința nimic nu se poate afirma cu siguranță. Numai atât se poate afirma în generalitatea de drepturi pentru Evrei și pentru noi, din punctul de vedere moral și politic, a fi acordată atunci, când ei s'au unit cu ceilalți locuitori ai țării, singura națiune. Unde aceasta n'a avut și unde Evreii continuă a păstra în stat o situație indiferentă sau dușmăncă, acolo n'aș pute zice că s'ar impune măcar ca s'ar justifica ridicarea legilor legale existente. Totuși trebuie să recunoștem că nici odată nu se poate produce o soluțiune completă a elementelor străine, cât timp nu li-se dă acestora egalitatea socială și politică. De aceea rămâne a legiuitor înțelept să știe alege măsuri mai nimerit, când s'ar pute să se introducă elementele străine. Căzile sociale ale României îmi sunt puțin cunoscute, ca să pot opina pe această privință. Asupra unui lucrău să vă atrag atențiunea, anume: cestiunea israelită nu este o cestiune de umanitate, nici într-un chip nu trebuie să lăsați să se lege astfel. Motivele umanitare numai în diferitele state sau între state cari nu aparțin aceluiași stat. În România însă, primează cestiunea cială comună în stat: lucruri ca să se întrunească de drepturile și datorită nitate.

W. Wundt

greer“. Abună seama se încerca bătrânul să se mângăie cu astfel de explicații.

Dar toate au fost osteneli zadarnice, toate îndeseri. Moartea ce se apropia de el, a pășit mai spre el și întărindu-și nutra el neagră peste sufletul jertfei, ce avea să-l cadă în ghiare, nu știu fost'a cumva efectul groaznic al acestei umbre invizibile, care a făcut pe bătrânul, cu toate că el nici vedea, nici nu ausia nimic, să simțea prezența mea în odaia lui.

După-ce am așteptat foarte pacient mai mult timp, fără ca să-l fi auzit că se pune jos, mă hotărîsem se deschid ușă lampionului așa, ca numai o mică rază se țigănească. Am făcut aceasta cu cea mai mare precauțiune. E imposibil să-ți poți închipui cât de încet, de fără șgomot deschiseseam ușta, până ce înfîrșit, o rază subțire stăt de față ca un fir de păianjen, și prin crepătură și căzu tocmai pe ochiul de uliu.

Era deschis, deschis tare și cât-ce mă uitai la el, clocoti mânia în mine. Îl vedeam deplin — un albastru șters, cu o peliță grețoasă pe el, ce-mi săgeta fiori groaznici până în măduva oaselor. Dară din cealaltă parte a obrazului nu veni nimic, căci eu instinctiv am îndreptat raza tocmai pe locul blăstămat.

Eu i-am spus doară, că nebunia mea presupusă stă în prea marea iritabilitate a simțurilor mele. Așa pătrunse acum în urechile mele un șgomot tacet, infundat, dar iute, ca tic tacul unui orologiu învâluit în vată. Și șgomotul acesta îmi era cunoscut. Erau bătăile inimii bătrânului și mărisau furia mea mai mult de cât bătăile de tobă curajul soldatului. Dară și acum mă stăpânam încă și renăsesem liniștit. De abia îndrăsniam a respira și lampionul îl țineam bine în mână încercasem, cât de sigur pot eu întreprta raza de lumină pe ochiul bătrânului. Într'acea bătălie infernală ale inimii creșteau tot mai tare. În tot momental deveniam mai iuți și mai sunătoare. Groaza bătrânului trebuie că a ajuns la gradul cel mai înalt. Spusei deja, că bătăile inimii erau în tot momentul mai tari și mai tari! Oare înțelege-me va cine va? Eu o am spus deja, că sunt nervos și sunt de fapt. Acum în adâncul miez de noapte în liniștea de moarte, în casa aceasta veche, am ajuns prin șgomotul acela neobișnuit în o spaimă pe care nu o mai puteam stăpâni. Numai câte va minute mă mai puteam stăpâni liniștit. Dară bătăile de inimă erau tot mai tari și eu cugetam, ca inima trebuie să-i plesnească. Și din nou fui de o spaimă cuprins; — un șgomot de la vre-un vecin

se auzi! Aceasta făcu capăt tuturor din urmă al bătrânului bătău. Cu un șgomot grozav am desfăcut ușile lampionului și scrii în odaie. — Numai odată — gură dată — gemu. Într'o clipă l'am pe podele și am tras perinile grele. Apoi am zimbis satisfăcut că am lucrat lucrul până aci. Dară inima mi bătea mai multe minute înainte. Aceasta mă mări; prin părțile doar nu o zădit nime și în sfîrșit am și sfîrșit: bătrânul era acum mort. Am dat la pernele și i-am jupuit trupul. Nici o mișcare mori — mori, ca și când nu ar fi nici odată. Mi-am așezat mâna pe frunte și o am lăsat mai multe minute să se ea. Nici nu se mișca. A fost în mori. Ochul lui nu mă mai putea

Care n'ar mai ține de nebunia seamă n'ar mai fi de convingătoare dacă aș mai spune, ce dispoziții pot avea au luat, ca să scund cadavru, te începu a trece și eu lucrăm cu sitate fără pereche.

(Va urma.)

ȘOAPTE

Cântec.

Știam odat'un cântec,
Și dulce mai era
Șalăt de fericită
Erăm, că-l știu cânta.

Azi cântecul cel dulce
Din suflet mi-se frânge
Și 'n loc să cânt ferice,
Am învățat a plânge.

Maria Cioban.

Surzi de Crăciun pentru săraci.

„Mila dată săracilor te curăță de păcate, îți câștigă îndurare și viață večnică.“

Cu considerare la numărul de tot al săracilor noștri (copii de școală, văduve etc.), subscrișul comitet la anulul trecut a pus la cale între inițiativă o modestă colecție în bani, haine și îmbrăcăminte, ce s'au împărțit la Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, ca daruri de Crăciun între săracii.

Din această colecție parte li s'a făcut puținiș la peste 300 copii săraci, văduve și oameni lipsiți.

La distribuirea darurilor, ce n'a fost de scene mișcătoare, am trebuit să îndurăm durerea experiență, că cu mult mai puțin am adonat, decât să fim în poziție să ajutăm și numai în parte pe toți săracii, care cu drept cuvânt ar fi trebuit să fie ajutați.

Din acest motiv hotărîre am luat de a continua și pe viitor împărțirea de daruri săracilor de pe acum la cale colectarea de haine și de vestminte.

Un comitet din damele corului „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“ au primit o multă prevenire sarcina de a ne ajuta și de a colecta în acest scop. Împărțirea darurilor pentru anul de Crăciun vom face în mod de tot sărbătoros în prezența tuturor acelorora, care durere au simțit cel lipsiți.

Ne permitem a apela și pe această cale la inimile generoase rugându-le, ca din partea lor să contribuie cu cât de puțin îndurarea suferințelor săracilor noștri.

Lăcrămile vărsate de săracii noștri vor fi de cea mai înaltă recompensă pentru această activitate a simțului și datorinței creștine. Sibiu, 11/24 Septembrie 1900. Comitetul Reuniunii sodalilor români din Sibiu.

Tordășianu, Ioan Apolzan,
președinte. notar.

Noutăți

Arad, 1 Octombrie n. 1900.

Dinastia și Croații. În numărul din 29 Septembrie, monitorul oficial armatei a publicat la locul un autograf prealabil, prin care arhiducele Leopold Salvator, până la comandant al diviziei de infanterie 36 în Zagreb, a fost transferat acolo în aceeași calitate la divizia de infanterie 25 în Viena; ear cel lui a fost numit comandant al batalionului Carol Horsetzky de Hornthal. Acesta împregiurare a produs mare

sensație și o nemulțumire între Croați. Se știe, că arhiducele Leopold Salvator vr'o trei ani a petrecut în capitala Croației și Croații priviau în el pe întemeietorul ramurei croate a Dinastiei, mai ales că toți fiii arhiducei sunt născuți în Zagreb.

Foile maghiare se bucură mult de această schimbare și zic, că arhiducele a fost permutat din Croația din pricina, că felicitase pe episcopul Strossmayer din incidentul iubileului acestuia, pe un prelat, a cărui persoană și politica n'ar fi bine văzută la Curte. — Se poate. Noi îi lășăm de altfel pe patrioți netulburați în bucuria lor, neavând nici noi motivul de a ne bucura de întărirea Slavilor.

Nuntă princiară. Măne, Marți se va face la München căsătoria A. S. R. Principelui Albert, moștenitorul Tronului Belgiei, nepotul M. S. Regelui Carol, cu A. S. R. Principesa Elisabeta a Bavariei, fiica principelui Carol Theodor. Naș va fi M. S. Regele Carol al României. Din cauza doliului, sărbarea se va face numai în familie. Vor asista M. S. Imperatul Wilhelm, M. S. Regele României și M. S. Regele Belgiei.

Moștenitorul tronului în Toronto. Se anunță, că arhiducele Francisc Ferdinand împreună cu soția sa principesa de Hohenberg vor sosi în 25 Octombrie la Erica (în Toronto), unde vor fi oaspeții contelui Harmoncourt. Arhiducele va petrece acolo trei săptămâni la venătoare atât în Eclea, cât și în hotarul Panciovei. Părechiei moștenitoare i-se va face o primire strălucită în comitatul Toronto.

Sfântul Sinod al bisericii ortodoxe din România e convocat în sesiune ordinară pe 13 Octombrie vechiu la București.

Wekerle redivivus. Se spune că ministrul de finanțe Lukács László se va retrage în curând din postul său, în urma eșecului suferit la afacerea ultimului împrumut. Se susține cu toată hotărîrea în cercurile oficiale că în locul lui va intra în minister Wekerle Sándor, care este un distins financiar.

Avansări în armata comună. După terminarea cursurilor, au fost numiți sublocotenenți între alții și următorii elevi militari români, absolvenți ai academiei militare teresiane din Wiener-Neustadt: Victor Negrea în reg. de inf. nr. 48 și Alexandru Pop reg. inf. nr. 33; apoi absolvenți academiei tehnice (geniu) din Viena; Victor Comșa la batalionul 3 de pionieri, ear' din absolvenții școlii de cadeti următorii aspiranți de ofițeri: Octavian Popa-Kadu în reg. inf. 37, Victor Domșa în reg. inf. 67, Vasile Popișeanu reg. inf. 31, Rudolf Petru reg. inf. 12, Virgil Madincea reg. inf. 50, Elie Obsenicea reg. inf. 66, Virgil Desimon reg. inf. 63, Ovid Gerasim reg. inf. 61 și Vasile Aleman, reg. inf. 87.

Krivány în fața judecării. Sâmbătă, în 29 Sept., celebrul defraudator Krivány János a fost pus înaintea senatului de acuză al Tribunalului din Arad. Senatul a fost prezidat de judele Ribiczey Ferencz, ear' ca apărător al acuzatului a figurat avocatul Dr. Nemess Zsigmond. Referent al acuzei a fost judele Vasile Pașaba, ear' acuzator sub-procurorul Dr. Lehmann Victor. Krivány, boldav fiind, a fost adus în sală răzimat de doi țențieri. Când i s'a cetit mormanul de incriminări, Krivány a leșinat și a căzut grămadă înaintea juzilor. Numai târziu, după-ce a revenit la fire s'a putut continua pertractarea. Excepționările date de apărător în contra acuzelor au fost revocate de acesta. Senatul de acuză a transpus acum toate actele la tribunal, care în curând va publica ziua pertractării finale.

Comitetul Ligii a ținut zilele trecute o ședință. Dl Urechid a propus, ca Liga se facă o grandioasă sărbare comemativă la aniversarea asasinării marelui Mihail-Vitezul s'au fixat punctele principale ale programului sărbării.

Conferențe în București. Ziarele din România scriu, că eruditul domn Hașdeu va ține anul acesta la Ateneul din București două conferințe. „Not și Bulgarit“ și „Not și Ungurit“, vor fi tenete cu cari să va ocupa domnul conferențiar.

Soc „Tinerimea română lei va deschide a XX. IV. sesiune Joi în 21 Septembrie vechiu seara în sala cea mare de ședințe din localul societății, Calea-Victorie 110.

Cu această ocaziune dl Gr. Tocilescu, distinsul academician și profesor, va vorbi despre „România la Dunărea-de-jos“.

Emigrările, cari în timpul din urmă au atras luarea aminte a cercurilor conducătoare, ca un îngrijitor simptom, amenință cu depopulare nu numai ținuturile slovacă și în parte ținuturile din Ardeal, dar chiar și ținuturile dincolo de Dunăre, centrul de edinioară al Ungariei.

Fispanul din Vesprim s'a adresat episcopatului din acea localitate, ca să dea pastorale, prin cari să îndemne poporațiunea de a părăsi nefasta pornire spre emigrare, căci mijloacele, de cari dispune forța publică, nu sunt suficiente pentru remediarea acestui flagel.

Darul femeilor române din Maramureș. Femeile române din Maramureș au dăruit catedralei din Blaj un covor mare, lucrat frumos, în colorii diferite și în mijloc cu un vultur urias. Covorul acesta se va întrebuița la consacrare de episcopi.

Dar pentru biserica română din Paris. Prințul Alexandru Vogoride din Paris a dăruit capelei române de-acolo mai multe odăjdii și sîte de aur și o mulțime de alte obiecte de aur, în valoare de peste 17.000 lei.

Banotele noi. După banotele de câte 20 cor., incurând, se zice, vor fi puse în circulațiune și banote de câte 10 coroane, cari vor avea culoare violetă; banotele de câte 50 cor. vor avea culoare albastră cele de câte 100 cor. sură, ear cele de câte 1000 cor. vor fi brunete.

La adunarea generală a „Reuniunii române de musică din Sibiu“, ținută în 26 I. c., s'a reales presedintele dl Dr. I. Stroica, ear' ca director de musică a fost ales dl Kirchner.

„El-mundo latino“, publică într'un resumat bine făcut memoriul dlui Urechid, cetit în „Uniunea latină“ a studenților, ținută la Paris în luna trecută. Ziarul barcelonez felicită această uniune, pregătitoare a Congresului pan-latin, care se va ține la Roma în 1901, cât și pe dl V. A. Urechid, care a făcut să adere la el toate somățile țerilor latine.

Școala de artă ceramică în Tîrgu-Jiu. În orașul Tîrgu-Jiu (România) cu autorizația și subvenția ministrului instrucțiunii publice s'a înființat o școală de artă ceramică (olărie artistică, porțelanerie, pictură și sculptură). Școala va cuprinde două secțiuni: secția elementară și secția artistică. — În cea dintău se primesc școlari absolvenți ai școlii primare, precum și cu una sau două clase secundare. În secția artistică se primesc numai absolvenți a 4 clase secundare și excepțional cu 3 clase secundare, cari posed un talent vădit în desemn. Cursul secției elementare va dura 3 ani, al celei artistice 2—3 ani. Doritorii de a intra în această școală se pot înscrie la direcțiunea gimnasiunii din T. Jiu. de unde se pot lua și informațiunile necesare până cel mult la 1 Octombrie a. c. Numărul locurilor disponibile fiind limitat, doritorii să grăbească cu înscrierea. Corpul profesoral e compus din dl-m: A. Diaconovici, inginer șef; I. Wirstl, I. Moisil, director de gimnasiu; Ștef. Bobancu, I. Popescu-Voicști, Șt. Ciucianu, un măiestru ceramic și un ajutor.

Un Ovreu reformat. În Cinci-Biserică se află un Ovreu anume Robert Feinsilber, care se presintă lumei ca reformat al legii mozaice și-i publică vederile și dogmele în foaia „Pesci Napló“. Noua lui religie este, că, Ovreu fiind, el vede încheierea sfintei scripturi a vechiului testament în misiunea mântuitoare a lui Christos. Pe Mesia cel așteptat îl găsește în Christos și crede, că Isus este fiul lui Dumnezeu, adevărata față dumnezeiască. Cu alte cuvinte, el se declară Ovreu creștin și stăruie să câștige pe Ovrei pentru credința aceasta.

Exregele Milan a sosit la București vineri cu trenul expres, venind din Viena. După-cum se știe, Milan este în înrudire cu mai multe familii mari din România.

Vizitei sale i se atribuie scopul de a se întâlni în București cu fosta sa soție Natalia, cu care este vorba să se recăsătorească.

Ciumă. În Scoția s'a întins ciuma de la Glasco și prin împrejurimi. La Glasco sunt în momentul de față 100 casuri de ciumă. Epidemia ia din ce în ce proporții mai mari. O știre foarte gravă vine din Londra: S'au constatat în acel oraș 2 casuri de ciumă. Panica e de nedescris.

Carte de valoare. Un editor englez a oferit ducelui de Abruzzo un milion de franci pentru a avea dreptul exclusiv de a edita volumul pe care ducele voiește să-l publice asupra călătoriei sale de explorare în polul nordic. Nu se cunoaște încă răspunsul ducelui, se crede însă, că va primi oferta.

Concertistă de viloară. În seriile de 2 și 3 Octombrie st. n. curent va cânta la restaurantul Duffner (Hotel Vas) orchestra-cuartet condusă de prim-violista Emma Pișta. Simpaticea artistă, originară din Orăștie, va delecta publicul și cu frumoase arii românești.

Ultime știri.

Din Bucovina.

Vineri în 28 Sept., Dl Dr. George Popovici, deputat, și-a dat în scris demisia din „Clubul dietal român“ din Bucovina, club constituit acum numai din elementele „împăcaților“ cu Bourguignon. Această hotărîre a valorosului fruntaș a produs bucurie în societatea română din Bucovina.

Răsboiul din China.

Londra, 29 Septembrie. Cu data 27 Septembrie se raportează din Shanghai: În cercurile oficialilor chinezi de-acel se afirmă, că Rusia a promis Chinei un avans bănesc pentru a replăti împrumutul englez. Conte Walderses, amiralul Seymour și generalul Gaseles țin în continuu conferințe asupra situației.

Colonia, 29 Septembrie. Numirea prințului Tuan de șef în guvernul Chinei se poate acum privi ca fapt împlinit. Pe lângă dînsul Tungfusiang și Li-Ping-Heng, cari au fost neobosiți în prigonirea și 'n măcelărirea creștinilor asemenea s'au bucurat de distincții înalte. În urma acestora situația s'a agravat foarte mult și puterile străine numai conciliante nu mai pot să fie față de China.

De altă parte numărul victimelor între creștini crește pe zi ce trece. De astădată Francezii sunt luați la țintă: în provincia Kugden au fost de curând măcelăriți doi episcopi, mulțime de misionari și o mie de creștini francezi. Tot asemenea știri îngrozitoare sosesc și din alte părți ale imperiului. Se asigură, că măcelările sunt dictate din centru. E dat ordinul es loți strainii și creștinii chinezi să fie puși în prețutindeni, unde învingă trupelor aliate nu ajung.

Londra, 29 Septembrie. „Morning Post“ e de părere, că ședepșirea autorilor măcelărilor este un lucru, care s'ar arăta de tot grav în consecințe. Numita faie propune un program mai moderat, decare-ce propunerea Germaniei ușor ar împinge puterile străine într'un asfel de răsboiu cu China, a cărui durată și mărime nu se pot prevedea.

Editor: Aurel Popovici Barciuanu.
Red. respuns: Ioan Răssu Șirvanu.

Inscripția pe icoana Marelui Domnului din Reuniunii sodalilor români din Sibiu.

In atențiunea domnilor învățători români. Aducem la cunoștința domnilor învățători de la școlile populare, că a eșit de sub tipar Geografia comitatului Arad, de învățătorul Damaschin Medre, — ca manual cu mai multe cărți geografice. Intocmit pentru clasele III. IV. ale școlilor populare, și aprobate de Ven. Consistor aradan.

Se poate procura de la Administrațiunea „Tribunei Poporului“ din Arad. Prețul 35 cr. plus 5 cr. porto postal.

Tipografia
„Tribuna Poporului“
aranzată fiind cu material nou
primește spre executare:

Tipăriți de bancă,	Carti, Broșuri,	Ori-ce tipăriți.
Invitări la nuntă,	Anunțuri fu- nebrale, etc.	

Cele mai
moderate prețuri!!

Fondat 1840. **Fondat 1840.**

STEINITZER N.

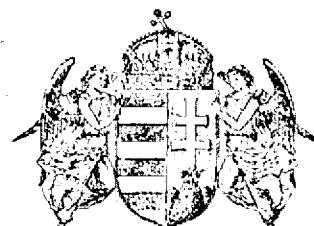
Prăvălie de materii de văpsit, zugrăvit și de lacuri, exclusiv.
Arad, piața Andrassy Nr. 3.

Lack de cea mai bună calitate pentru padiment și lack cu luciu pentru parchet.

Vapsea	Terpentin	Șerlack
Firnais	Uleiu de in	Fournir
Brunclin	Carbolineu	Lațuri
	Cleiu	

Toate necesariile pentru timplărie. Parsule Modele pentru pereți.
Depozit bogat de materialuri de specialitate. Comandele din provincie se execută punctual.

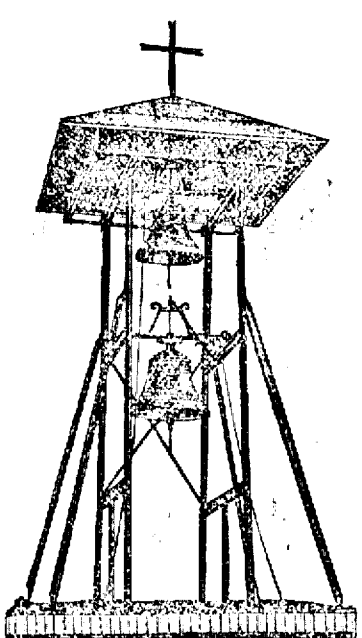
497 9-10

Turnătoria de clopote și de metal
a lui

Antoniu Novotny

in Timisoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu adjuștări de fer bătut, construite spre a le întorci cu ușurință în ori ce parte, în data ce clopotele sunt bătute de o lătare prin ceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton mai intens, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât clopotele turnate după sistemul ve hiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre prediustarea clopotelor vechi cu adjuștare de fer bătut. — ca și spre turnarea de toace de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco.

505 1-

Banca generală de asigurare mutuală.
„TRANSILVANIA“

423 19-59 IN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;
2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele:
Arad, Bichis, Bihor, Ciomad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.)
precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15-50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi, de asemenea la dorință anticipiez de la mine cheltuelile de intabulare.

Provoacăndu-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși i-am împlinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de împrumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de împrumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4% 4 1/2 și 5%
pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de împrumut pe imobile și moși 453 19-19

Szűcs F. Vilmos
ARAD, F6-ut Nr. 5. vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Respons se dă numai dacă la întrebările ce se fac se adună și marcă postală.

Institut de cură,

deschis de dimineața dela 6 ore până la 7 ore seară
(abstrăgând orele dela 9-11 in. am.)

La dispoziția publicului stau următoarele mijloce de leuire:

Scaldă în lumina electrică:

1. Reumă, podagră, aprindere de nervi (ischias), dureri la coaste și la față, nevralgia, aprinderi de pelița peptului și a foalelui, otrăvire cu metal (argint viu, zinc, argint, plumb).
2. Morburi de sânge (cu ajutorul curei de mercuriu și Iod), Ingrășarea peste măsură, grăsimea de inimă, aprindere de pelița rinichilor, boala de zachăr (diabet).
3. Anemia, nevrasenia (slăbirea nervilor), nervositatea.
4. Morburi de piele învechite, scrofule, luparea etc.

După felul boalei, scaldă aceasta poate fi urmată de leuirea cu apă rece, de massagiu sau împachetare. — În trebuințarea odată costă: 1 fl. 25 cr.; 15 bilete: 15 fl.

Camere pentru inhalație, după metoda dela Gleichberg Ems, pentru aprinderi acute și învechite de gâtie, de plumăni, cum și pentru dilatare de plumăni și astmă. — În trebuințarea odată costă: 75 cr.; 15 bilete: 9 fl.

Cura cu apă-rece. În trebuințarea odată: 60 cr.; 15 bilete 7 fl.

Gimnastica svedeză pentru întărirea reconvalențelor cu musculatura slăbită, pentru întărirea băieților și a oame-nilor desvoltați, cari sufer de morburi de inimă și de stric-tarea coșului peptului.

Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după-cum e felul
casului de boală.

Fie care bolnav se bucură de căutarea ce i-o prescrie medicul
său propriu, sau după sfatul ce însumi i-l dau. Ori-ce îndeplinire
curei se întrepră sub veghierea mea personală.

Dr. A. HECHE, 450 31-32
Arad, strada Templon, palatul Minorităților. Telefon: Nr. 270.